

A „kifejezés” konstellációi (Adorno és Deleuze összevetése)
[Constellations of “Expression” (Comparing Adorno and Deleuze)]

Author: Sára Sólyom

Published by: Pro Philosophia Foundation

Source: *Kellék*, 2023, No. 69, pp. 159–167

Stable URL:

<https://www.prophilosophia.ro/assets/files/kellek69/013solyom.pdf>

DOI: 10.61901/Kellek.2023.69.13

Abstract

The subject of my paper is a conceptual comparison of Adorno’s and Deleuze’s notion of “expression”, and a reflection on their philosophical discourse. I show in what way the two authors, although following different traditions, grasp the question of expression through concepts that are very close to each other, such as montage and collage, or construction and arrangement (agencement). Through the presentation of these concepts, the similarities in the construction of the mechanism of expression will also become apparent, because these concepts follow a similar sequence at parallel levels in both authors. I will argue that, although Adorno reflects on the problem of expression primarily in relation to art, and Deleuze in relation to Spinoza, this conception can be applied as a model to their own philosophical discourse.

Keywords: expression, Theodor W. Adorno, Gilles Deleuze, montage, collage, construction, arrangement

Bibliography

1. Gilles Deleuze: *Spinoza és a kifejezés problémája*. Fordította Moldvai Tamás. Osiris, Budapest, 2000.
2. Susan Buck-Morss: *The Origin of Negative Dialectics (Theodor W. Adorno, Walter Benjamin, and the Frankfurt Institute)*. The Free Press, New York – London, 1977.
3. Theodor W. Adorno: Az esszé mint forma. Fordította Hegyessy Mária. In Láng Rózsa (szerk.): *A művészet és a művészetek*. Helikon kiadó, Budapest, 1998.
4. Walter Benjamin: N [ismeretelméleti jegyzetek; a haladás elmélete]. In „A szirének hallgatása”. Fordította Szabó Csaba. Osiris, Budapest, 2001.
5. Theodor W. Adorno: *Negatív dialektika*. Fordította Teller Katalin. Kézirat.

6. Gilles Deleuze: *Difference and Repetition*. Fordította Paul Patton. Columbia University Press, New York, 1994.
7. Gilles Deleuze: *The Fold. Leibniz and the Baroque*. Translated by Tom Conley. The Athlone Press, London, 1993.
8. Viktor Zmegač: Montage/Collage. In Dieter Borchmeyer (Hrsg.): *Moderne. Literatur in Grundbegriffen*. Niemeyer, Tübingen, 1994, 286–291, DOI: <https://doi.org/10.1515/9783110925661.286>.
9. Gilles Deleuze – Félix Guattari: *Mi a filozófia?* Fordította Farkas Henrik. Atlantisz, Budapest, 2013.
10. Walter Benjamin: Goethe: „Vonzások és választások”. Fordította Tandori Dezső. In Radnóti Sándor (szerk.): *Angelus Novus*. Helikon kiadó, Budapest, 1980, 9–191.
11. Walter Benjamin: A német szomorójáték eredete. Fordította Rajnai László. In Radnóti Sándor (szerk.): *Angelus Novus*. Helikon kiadó, Budapest, 1980, 191–482.
12. Theodor W. Adorno: *Esztétikai elmélet*. Fordította Teller Katalin. Kézirat.
13. John Phillips: Agencement/Assemblage. *Theory, Culture & Society*. 2006 (23):2–3, 108–109, DOI: <https://doi.org/10.1177/026327640602300219>.
14. Gilles Deleuze – Félix Guattari: Rizóma. Fordította Gyimesi Tímea. In Bókay Antal et. al. (szerk.): *A posztmodern irodalomtudomány kialakulása*. Osiris, Budapest, 2002, 70–86.
15. Manuel DeLanda: *Assemblage Theory*. Edinburgh University Press, Edinburgh, 2016, DOI: <https://doi.org/10.1515/9781474413640>.
16. Gilles Deleuze – Félix Guattari: *A Thousand Plateaus. Capitalism and Schizophrenia*. Translated by Brian Massumi. University of Minnesota Press, London, 2005.